

F 16

Auktoriserade revisorn A-son har hos Revisorsnämnden (RN) ansökt om förhandsbesked om huruvida ägandet av aktier och uppdraget som styrelseledamot i ett aktiebolag som innehar och förvaltar värdepapper är förenligt med hans verksamhet som revisor.

A-son har med anledning av sin ansökan lämnat följande uppgifter.

Under hösten 2015 dog hans far och efterlämnade ett bolag som innehar och förvaltar värdepapper till hans mor. Hon har beslutat att ge aktierna i bolaget som en gåva till honom och hans bröder. Han och bröderna kommer att antingen fissionera det ärvda bolaget eller starta varsitt nytt bolag och till dessa bolag dela ut de aktier som finns i det ärvda bolaget. Detta skulle innebära att han blir ägare av och styrelseledamot i ett aktiebolag som kommer att inneha värdepapper till ett värde om mellan sju till tio miljoner kronor. Bolaget kommer inte att ha någon verksamhet förutom innehav och förvaltning av värdepapperna och hans arbete med bolaget kommer att begränsa sig till tre till fyra timmar i månaden. Arbetet kommer att hänföra sig till bokföring och bevakning av värdepappernas utveckling. Handeln med värdepapper kommer inte ske på daglig basis. I den verksamhet som kommer överlåtas till bolaget har det tidigare köpts och sålts ett till tre värdepapper per år och fonder har köpts in regelbundet. I portföljen finns f.n. 39 värdepapper. Det aktuella innehavet av värdepapper kommer att omfattas av X-ABs interna regler avseende värdepappersinnehav och följa byråns regler om oberoende och därmed de regler som gäller för revisorer i stort. Bolaget kommer inte att inneha några aktier som hade varit förbjudna för honom att inneha privat.

A-son har gett in och har hänvisat till X-ABs oberoendepolicy. Policyn innehåller bland annat ett förbud mot att äga aktier i klientföretag och till dessa anknutna företag samt regler för hur finansiella innehav ska rapporteras till byrån. Policyn innehåller också en regel som innebär en skyldighet att beakta även andra omständigheter än de i policyn angivna vid prövningen av det lämpliga att inneha ett finansiellt innehav i relation till oberoendet.

RN gör följande bedömning.

Av 25 § första stycket revisorslagen (2001:883) framgår bl.a. att en revisor inte får utöva annan verksamhet än revisionsverksamhet eller verksamhet som har ett naturligt samband därmed (s.k. sidoverksamhet), om utövandet är av sådan art eller omfattning att det kan rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet eller självständighet. Av andra stycket samma paragraf framgår att RN på ansökan av en revisor ska meddela förhandsbesked om huruvida en viss verksamhet är förenlig med kravet i första stycket.

Av revisorslagens förarbeten framgår att sidoverksamhet i form av omfattande affärsverksamhet regelmässigt utgör ett hot mot revisorns opartiskhet och självständighet.¹ RN har tidigare uttalat att frågan om huruvida en revisor kan vara styrelseledamot i ett aktiebolag i vilket sidoverksamhet utövas ska prövas i förhållande dels till det affärsintresse som revisorn får i det enskilda bolaget, dels till omfattningen och arten av bolagets verksamhet.²

Den verksamhet som ska bedrivas i bolaget är enligt RN:s mening av sådan omfattning att den kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet. Vid bedömningen av om en revisor kan ägna sig åt en viss sidoverksamhet ska dock också hans eller hennes intresse av att kunna förvalta sin och familjens tillgångar beaktas.³

Innehavet av aktierna i det aktuella bolaget är ett led i att A-son i samband med ett generationsskifte, ska kunna förvalta sina tillgångar på ett praktiskt sätt. RN finner att den verksamhet som bedrivs i bolaget, i vart fall i nu aktuell omfattning, inte är så omfattande att A-sonsinnehav av aktierna i bolaget kommer i strid med 25 § revisorslagen.

Vad sedan gäller uppdraget som styrelseledamot i bolaget konstaterar RN att förvaltningen inte har kommersiell karaktär. Av A-sons uppgifter framgår i stället att handeln med värdepapper kommer att ske i begränsad omfattning och att den kommer att ske inom de ramar som sätts av X-ABs policy som förbjuder innehav av värdepapper i klientbolag. Det sagda innebär sammantaget att A-son kan inneha uppdraget som styrelseledamot i bolaget.

Detta förhandsbesked upphör att gälla om förhållandena ändras eller vid författningsändringar som påverkar de frågor som beskedet avser. RN vill även erinra om den skyldighet som föreligger för revisorer att för varje uppdrag i revisionsverksamheten pröva sitt oberoende enligt 21 § revisorslagen.

Ärendet har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, lagmannen Christina Eng, vice ordförande, enhetschefen Tomas Algotsson, advokaten Rune Brännström, auktoriserade revisorn Helena Dale, auktoriserade revisorn Peter Ek, f.d. avdelningschefen Eva Ekström, direktören Per-Ola Jansson och skattejuristen Kerstin Nyquist. Vid ärendets slutliga handläggning har i myndighetschefen Per Johansson, chefsjuristen Adam Diamant, t.f. chefsrevisorn Mathias Byström, tillika föredragande, samt avdelningsdirektören Hannah Sjöblom, varit närvarande.

¹ Se prop. 2000/01:146 Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet, s. 107.

² Se RN:s beslut den 22 mars 2007 i ärende dnr 2007-383 (F 4/07 i RN:s praxissamling), RN:s beslut den 5 februari 2009 i ärende dnr 2008-1473 (F 1/09 i RN:s praxissamling) och RN:s beslut den 5 maj 2011 i ärende dnr 2011-601

(F 2/11 i RN:s praxissamling).

³ Jfr RN:s beslut den 5 maj 2011 i ärende dnr 2011-601 (F 2/11 i RN:s praxissamling).